

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI KOTOUTUMISEN EDISTÄMISEEN LIITTYVIEN KUNNAN, HYVINVOINTIALUEEN JA AHVENANMAAN MAAKUNNAN TERVEYS- JA SAIRAAHOITOVIRANOMAISEN KUSTANNUSTEN KORVAAMISESTA VALTION VAROISTA ANNETUN ASETUKSEN (872/2024) MUUTTAMISESTA**1 Tausta**

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023, jatkossa *kotoutumislaki*) 61, 62 ja 65 §:n nojalla on annettu valtioneuvoston asetus kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista (872/2024). Mainituissa asetuksessa säädetään kotoutumislain 61 ja 62 §:ssä tarkoitetun laskennallisen korvauksen määrästä sekä kotoutumislain 65 §:ssä tarkoitetusta laskennallisesta erityiskustannuskorvauksesta Ahvenanmaan maakunnan kunnille. Ehdotetaan, että asetuksen 1–4 §:ään tehdään muutoksia.

Kotoutumislain mukaan valtio korvaa kunnille, hyvinvointialueille sekä Ahvenanmaan maakunnan viranomaisille laissa säädettyjä kustannuksia, joita syntyy kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä maahanmuuttaneille.

Kotoutumislain 61 §:ssä säädetään laskennallisesta korvauksesta kunnalle ja 62 §:ssä laskennallisesta korvauksesta hyvinvointialueelle sekä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle. Laskennallista korvausta maksetaan kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuille henkilöille, kuten kansainvälistä suojelua saaville, kiintiöpakolaisille sekä kotikunnan omaaville tilapäistä suojelua saaville henkilöille ja heidän perheenjäsenilleen tarjottavista palveluista. Korvausta maksetaan laissa säädetyltä ajalta.

Muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan nykyisin kotoutumislain 61 §:n mukaisesti valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta, heidän osaamisensa ja kotoutumisen palvelutarpeensa arvioinnista, kotoutumissuunnitelman laatimisesta, ohjauksesta ja neuvonnasta sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation, kotoutumiskoulutuksen, tulkitsemisen ja muiden kotoutumista edistävien palveluiden järjestämisestä. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa maakuntalaissa tarkoitettujen tehtävien ja tulkitsemisen järjestämisestä. Kotoutumislain 61 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen perusteista ja maksatuksesta.

Kotoutumislain 62 §:n mukaan hyvinvointialueelle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden muiden kotoutumista edistävien palveluiden ja tulkitsemisen järjestämisestä. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitettujen henkilöiden vastaanottamisesta sekä kotoutumisen edistämisestä annetussa

maakuntalaissa tarkoitettujen tehtävien ja tulkitsemisen järjestämisestä. Kotoutumislain 62 §:n mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen perusteista ja maksatuksesta.

Kotoutumislain 65 §:n 3 momentin mukaan Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla maksetaan valtion varoista laskennallista korvausta 60 §:ssä tarkoitettuja palveluita vastaavista palveluista aiheutuneista kustannuksista. Lain 60 §:ssä on säädetty kunnalle myönnettävä rahoitus kunnan peruspalveluiden valtiosuusjärjestelmän kautta, mutta kyseinen järjestelmä ei ole käytössä Ahvenanmaalla. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta voi sen sijaan hakea toteuttamistaan kotoutumislain 60 §:ssä tarkoitettuja palveluita vastaavista palveluista aiheutuneista kustannuksista valtion varoista maksettavaa laskennallista korvausta 65 §:n 3 momentin nojalla. Kotoutumislain 65 §:n 3 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä korvauksen perusteista ja maksatuksesta.

Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (706/2026) tulee voimaan 1.1.2027. Tämä asetus esitetään tulevan voimaan 1.1.2027 samanaikaisesti.

Valtioneuvoston asetukseen esitetyillä muutoksilla toteutettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjauksia sekä sovittuja säästöjä kotoutumisen edistämisen rahoitukseen. Hallitusohjelman mukaisesti toteutetaan kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten kokonaisuudistus, jossa järjestelmää tehostetaan ja rahoitus kootaan yhteen kanavaan. Kirjauksen toteuttamiseksi osana kunnille maksettavaa laskennallista korvausta oleva työvoimakoulutuksena toteutettavan kotoutumiskoulutuksen rahoitus (24,813 miljoonaa euroa) siirrettäisiin osaksi kuntien peruspalvelujen valtiosuutta, mikä vaikuttaisi kunnille maksettavan laskennallisen korvauksen suuruuteen. Uudistukseen liittyen laskennallisesta korvauksesta leikataan yhteensä 2,273 miljoonaa euroa/vuosi vuosina 2027-2028, ja rahoitus siirretään opetus- ja kulttuuriministeriön momentille vapaan sivistystyön oppilaitoksille siirtymäajaksi.

Asetusmuutoksella toteutettaisiin lisäksi kotoutumisen edistämisen rahoituksen säästötoimia. Hallitusohjelman mukaisesti toteutettaisiin 15 miljoonan euron säästö kotoutumispalvelujen uudistamiseen, jota toteutettaisiin osittain (5,173 miljoonaa euroa) tällä asetusmuutoksella. Ehdotuksen tavoitteena on toteuttaa myös keväällä 2024 julkisen talouden suunnitelmassa (JTS 2025–2028) sovittu säästö vuodesta 2027 alkaen alentamalla 18 vuotta täyttäneen henkilön laskennallista korvausta 100 eurolla henkilöä kohden (1,8 miljoonan euron säästö). Lisäksi hallituksen syksyn 2025 budjettiriihessä päätettiin, että valtion korvauksista kotoutumisen edistämiseen tavoitellaan vuoden 2027 alusta lukien 30 miljoonan euron säästöä vuoden 2027 tasossa. Säästöjen toteuttamiseksi valtioneuvoston asetuksessa säädettyihin laskennallisen korvauksen määriin ehdotetaan tehtävän tasoleikkauksia.

Myös budjettiriihessä syksyllä 2024 sovittiin säästöjä. Säästöt toteutettiin määräaikaisena leikkauksena laskennalliseen korvaukseen vuosina 2025-2026. Tämän jälkeen nämä säästöt toteutuvat perustoimeentulotuen korvaamisesta luopumisen myötä. Kuntien vastuu perustoimeentulotuen rahoituksesta kasvoi merkittävästi kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta annetun lain 29 §:n muuttamisesta annetulla lailla (1105/2024), joka annettiin kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain (1100/2024) yhteydessä. Lakimuutoksen myötä kotoutumisen edistämisestä annetun lain nojalla ei nykyisin enää korvata kunnan 50 %

rahoitusosuutta perustoimeentulotuen kustannuksista kotoutumisen edistämisestä annetun lain korvausten piirissä olevien henkilöiden osalta. Asetusmuutoksessa esitettäviin laskennallisen korvauksen tasoihin vuoden 2027 alusta lukien vaikuttaa siten edellä mainittujen lisäksi se, että budjettiriihessä syksyllä 2024 sovitut määräaikaisten säästöt laskennalliseen korvaukseen päätyvät.

Asetusmuutoksella toteutettaisiin myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain (1100/2024) valmistelun eli hallituksen esityksen eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 192/2024 vp) yhteydessä sovittu kompensatio, jossa hallituksen säästötavoitteen ylittävä osa kompensoidaan Manner-Suomen kunnille vuosina 2027 ja 2028 nostamalla laskennallista korvausta asetuksella niin, että kuntien talouteen kohdistuvat leikkaukset eivät ylitä keväällä 2024 kehysriihessä sovittua säästötavoitetta. Toisin sanoen laskennallisen korvauksen kautta kunnille kompensoitaisiin vuosina 2027 ja 2028 perustoimeentulotuen korvauksista luopumisesta johtuvat budjettiriihen 2024 päätöksen ylittävät säästöt. Asetusmuutoksella toteutettaisiin kompensatio vuodelle 2027 (+9 miljoonaa euroa). Vuoden 2028 osalta kompensatiosta (+54 miljoonaa euroa) säädettäisiin erikseen uudella myöhemmin tehtävällä asetusmuutoksella.

Lisäksi tällä asetuksella esitetään tehtävän muutama Ahvenanmaan maakunnan viranomaisille maksettavia laskennallisia korvauksia koskeva muutos. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain muuttamisesta annetun lain (706/2026) myötä kotoutumislain 68 §:ssä säädetyistä toteutuneiden kustannusten mukaan ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta luovutaan ja hyvinvointialueille siirretään rahoitusta kyseisten kustannusten korvaamiseksi niiden yleiskatteelliseen rahoitukseen. Koska Ahvenanmaan maakunnassa ei ole vastaavaa yleiskatteista rahoitusta kuin hyvinvointialueilla, Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle valtion varoista maksettavaan laskennalliseen korvaukseen sisällytettäisiin jatkossa korvaus kustannuksista, jotka aiheutuvat ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista kotoutumislain 65 §:n 3 momentin mukaisesti. Edellä mainitulla lakimuutoksella monialainen yhteistyö poistetaan Manner-Suomen kuntien tehtävistä ja sitä koskeva korvaus peruspalveluiden valtionosuuksista. Tällä asetuksella ehdotetaan kumottavan vastaavasti samaa tehtävää koskeva erityiskustannuskorvaus Ahvenanmaan kunnalle.

2 Ehdotus

Valtioneuvoston asetuksen kotoutumisen edistämiseen liittyvien kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kustannusten korvaamisesta valtion varoista 1–4 §:ään ehdotetaan tehtäväksi muutoksia. Alla on eritelty asetukseen ehdotetut pykäläkohtaiset muutokset.

1 §. *Laskennallinen korvaus kunnalle.*

Valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä säädetään kunnille valtion varoista maksettavan laskennallisen korvauksen määrästä. Asetuksessa käytetään nykyisin kahta eri maksukategoriaa, joiden mukaan laskennallisia korvauksia maksetaan. Sovelletut maksukategoriat ovat alle 7-vuotiaat henkilöt sekä 7 vuotta täyttäneet henkilöt. Lisäksi asetuksessa säädetään 18 vuotta täyttäneistä henkilöistä maksettavasta laskennallisesta lisäkorvauksesta, joka maksetaan vain ensimmäiseltä vuodelta.

Valtioneuvoston asetuksen 1 §:ssä säädettyihin laskennallisten korvauksien määriin ehdotetaan tehtäväksi muutoksia hallituksen esityksessä esitettyjen kotoutumislakiin tehtävien muutosten vuoksi sekä hallituksen hallitusohjelmakirjausten ja sovittujen säästöjen toteuttamiseksi. Asetuksessa otettaisiin myös käyttöön kolmas maksukategoria, jolloin maksukategoriat olisivat jatkossa alle 7-vuotiaat, 7–17-vuotiaat ja 18 vuotta täyttäneet. Kolmas maksukategoria on tarpeen, koska edellä kuvatusti hallituksen säästötavoitteiden myötä 18 vuotta täyttäneiden osalta laskennallisen korvauksen tasoa lasketaan 100 euroa per henkilö. Lisäksi asetuksen 1 §:n 2 momentissa säädettyyn Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle valtion varoista maksettavaan laskennalliseen korvaukseen sisällytettäisiin jatkossa korvaus kustannuksista, jotka aiheutuvat ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista.

Asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan nykyisin valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumislain 61 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista alle 7-vuotiaasta henkilöstä 2 741 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä 2 052 euroa vuodessa. Lisäksi 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksetaan mainitun laskennallisen korvauksen lisäksi lisäkorvausta 7 741 euroa ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta. Hallituksen säästöjen toteuttamiseksi asetuksen 1 §:n 1 momentissa säädettyihin laskennallisen korvauksen määriin ehdotetaan tehtävän tasoleikkauksia kaikkien ikäryhmien osalta. Lisäksi 1 §:n 1 momentissa säädettyyn laskennalliseen korvaukseen tehtäisiin edellä mainittu kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain (1100/2024) valmistelun yhteydessä sovittu kompensaatio, jossa laskennallisen korvauksen määrää korotetaan vuodelle 2027.

Alle 7-vuotiaiden ja 7–17-vuotiaiden henkilöiden osalta asetuksen 1 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että jatkossa muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettaisiin valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumislain 61 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista alle 7-vuotiaasta henkilöstä 3 007 euroa vuodessa ja 7–17-vuotiaasta henkilöstä 2 252 euroa vuodessa.

Lisäksi esitetään tehtävän muutoksia 18 vuotta täyttäneistä henkilöistä maksettavien laskennallisten korvauksien määriin. Lailla kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (706/2026) säädetään, että kotoutumislain mukainen kotoutumissuunnitelma tulisi jatkossa pääsääntöisesti aina laatia kotoutumislain 14 §:ssä tarkoitetun osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointiin sisältyvän alkuhaastattelun yhteydessä. Aikaisemmin kotoutumissuunnitelma on tullut laatia viipymättä sen jälkeen, kun maahanmuuttajalle on tehty osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi. Ehdotetulla muutoksella toteutettaisiin hallituksen kehysriihessä keväällä 2024 sovittua säästötavoitetta, jonka mukaan kunnille ja hyvinvointialueille 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksettavaa laskennallista korvausta leikataan 100 eurolla vuodessa vuodesta 2027 lukien. Leikkauksesta kohdistuisi kunnille 85 euroa ja hyvinvointialueille 15 euroa. Hallituksen esityksessä esitetyn muutoksen ja sovittujen säästöjen toteuttamiseksi 1 §:n 1 momentissa säädettyyn laskennalliseen korvaukseen ehdotetaan tehtävän 18 vuotta täyttäneiden henkilöiden osalta tasolennus. Ehdotetaan, että jatkossa muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettaisiin valtion varoista laskennallista korvausta kotoutumislain 61 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista 18 vuotta täyttäneistä henkilöistä 2 167 euroa vuodessa.

Valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentissa säädetään lisäksi 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksettavasta laskennallisesta lisäkorvauksesta. Voimassa olevan asetuksen mukaan 18 vuotta täyttäneiden osalta kunnille maksetaan ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation ja työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä aiheutuneista kustannuksista lisäkorvaus.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain (706/2026) myötä nykyisin kotoutumislain 61 §:n mukaisesti muille kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille osana laskennallista korvausta maksettavan työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestämisestä aiheutuneita kustannuksia ei enää korvattaisi osana laskennallista korvausta. Sen sijaan kustannukset korvattaisiin jatkossa osana kuntien peruspalvelujen valtionosuutta. Muutoksella toteutettaisiin pääministeri Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaisesti kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten rahoitus koottaisiin yhteen kanavaan. Kunnat saisivat yhä jatkossa rahoitusta kotoutumiskoulutuksen järjestämiseksi, mutta rahoitus kohdistettaisiin kunnille myös kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä osana valtionosuutena maksettavaa työvoimapalveluiden rahoitusta. Lakiehdotuksessa esitetyn kotoutumiskoulutuksen rahoitusta koskevan muutoksen vuoksi asetuksen 1 §:n 1 momentissa määritellyn 18 vuotta täyttäneitä henkilöitä koskevan laskennallisen lisäkorvauksen määrään ehdotetaan tehtävän muutos. Asetuksen 1 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksettaisiin asetuksessa säädetyn laskennallisen korvauksen lisäksi lisäkorvausta 649 euroa ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta, joka sisältää osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arvioinnista (149 euroa) sekä monikielisen yhteiskuntaorientaation (500 euroa) järjestämisestä aiheutuvat kustannukset.

Valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 2 momentissa säädetään Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä mainitun lain 61 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista maksettavan laskennallisen korvauksen määrästä. Voimassa olevan asetuksen mukaan korvausta maksetaan alle 7-vuotiaasta 3 157 euroa, 7 vuotta täyttäneestä henkilöstä 2 609 euroa vuodessa sekä lisäksi 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksetaan mainitun laskennallisen korvauksen lisäksi lisäkorvausta 76 euroa ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta.

Asetuksen 1 §:n 2 momentissa säädettyjen laskennallisten korvausten määriin ehdotetaan tehtävän tasoleikkauksia hallituksen syksyn 2025 budjettiriihessä päätettyjen säästöjen toteuttamiseksi. Esitetyillä muutoksilla toteutettaisiin myös hallituksen 2024 sovittua säästötavoitetta. Laskennallisen korvauksen määrässä huomioitaisiin myös kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain (1100/2024) valmistelun yhteydessä sovittu kompensaatio, jossa laskennallisen korvauksen määrää korotetaan vuodelle 2027.

Lisäksi asetuksen maksukategorioita päivitetäisiin muutosten toteuttamiseksi. Jatkossa maksukategoriat olisivat siis alle 7-vuotiaat, 7–17-vuotiaat ja 18 vuotta täyttäneet. Asetuksen 1 §:n 2 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla valtion varoista maksettavaan laskennalliseen korvaukseen sisällytettäisiin jatkossa korvaus kustannuksista, jotka aiheutuvat ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista.

Ihmiskaupan uhrien korvauksista säädetään nykyisin kotoutumislain 68 §:ssä, jonka mukaan kunnalle, hyvinvointialueelle ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle korvataan kustannukset, jotka aiheutuvat ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista. Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskuksen korvausohjeen mukaan ”Ihmiskaupan uhrien erityistarpeet voivat johtua uhrin henkisestä ja fyysisestä terveydentilasta tai muista ihmiskaupan/hyväksikäytön aiheuttamista tarpeista. Korvattavien kustannusten tulee olla aiheutunut ihmiskaupan uhriksi joutumisesta.” Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2011/36/EU ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta ja neuvoston puitepäätöksen 2002/629/YOS korvaamisesta 11 artikla velvoittaa jäsenmaat järjestämään ihmiskaupan uhreille tukea ja apua. Myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1712 ihmiskaupan ehkäisemisestä ja torjumisesta sekä ihmiskaupan uhrien suojelemisesta annetun direktiivin 2011/36/EU muuttamisesta (jäljempänä ihmiskauppadirektiivi) 11 artikla velvoittaa jäsenmaat järjestämään ihmiskaupan uhreille tukea ja apua.

Kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain (706/2026) myötä kotoutumislain 68 §:ssä säädetyistä toteutuneiden kustannusten mukaan ihmiskaupan uhrille annetuista palveluista ja tukitoimista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta luovutaan ja hyvinvointialueille siirretään rahoitusta kyseisten kustannusten korvaamiseksi niiden yleiskatteelliseen rahoitukseen. Ahvenanmaalla sosiaalihuollon palveluista vastaa kuntien Kommunernas socialtjänst k.f. Ihmiskauppadirektiivi kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan ja siten myös valtakunnan hallinto- ja rahoitusvastuuseen, jonka vuoksi Ahvenanmaalle tulisi vahvistaa erillinen rahoitusmalli. Koska Ahvenanmaan maakunnassa ei ole vastaavaa yleiskatteista rahoitusta kuin hyvinvointialueilla, jatkossa ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista aiheutuvat kustannukset korvattaisiin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle osana kotoutumislain 61 §:ssä säädettyä laskennallista korvausta. Lakiehdotuksessa esitetyn kotoutumislakia koskevan muutoksen vuoksi valtioneuvoston asetusta ehdotetaan muutettavan siten, että jatkossa Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle valtion varoista maksettavaan laskennalliseen korvaukseen sisällytettäisiin erityiskorvaus kustannuksista, jotka aiheutuvat ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista. Korvaus, 75 euroa, lisättäisiin 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettavaan laskennalliseen korvaukseen.

Asetuksen 1 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksettaisiin laskennallista korvausta kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentissa tarkoitetuista henkilöistä mainitun lain 61 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista alle 7-vuotiaasta henkilöstä 2 589 euroa vuodessa, 7–17-vuotiaasta henkilöstä 2 597 euroa vuodessa sekä 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä 2 579 euroa vuodessa. 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksettavaan laskennalliseen lisäkorvaukseen ei esitettäisi muutoksia, eli lisäkorvaus olisi jatkossakin 76 euroa ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta.

2 §. *Laskennallinen korvaus hyvinvointialueelle, Helsingin kaupungille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle.*

Valtioneuvoston asetuksen 2 §:ssä säädettyihin laskennallisten korvausten määriin ehdotetaan tehtäväksi muutoksia. Esitetään, että 2 §:ssä säädettyihin laskennallisten korvausten määriin tehdään tasoleikkauksia hallitusohjelman kirjausten sekä hallituksen syksyn 2025 budjettiriihen päätösten toteuttamiseksi. Lisäksi 18 vuotta täyttäneistä henkilöistä maksettavan laskennallisen korvauksen määrää alennettaisiin hallituksen kehysriihessä keväällä 2024 sovitun säästötavoitteen mukaisesti. Myös asetuksen maksukategorioita päivitetäisiin muutosten toteuttamiseksi. Hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin osalta maksukategoriat olisivat jatkossa alle 7-vuotiaat, 7–17-vuotiaat ja 18 vuotta täyttäneet. Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kohdalla ikäkategorioiden säilyisivät asetuksessa nykyisin käytössä olevat alle 7-vuotiaiden ja 7 vuotta täyttäneiden ikäkategorioiden. Asetuksen 2 §:n 2 momenttia muutettaisiin lisäksi siten, että Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle valtion varoista maksettavaan laskennalliseen korvaukseen sisällytettäisiin jatkossa erityiskorvaus kustannuksista, jotka aiheutuvat ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista. Asian taustaa on kuvattu edellä 1 §:ää koskeissa perusteluissa. Laskennallisten korvausten automatisoidussa maksatustoiminnallisuudessa on käytettävissä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen maksatusta varten kaksi ikäkategoriota. Tästä johtuen ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista maksettava korvaus (15 euroa per henkilö vuodessa) huomioitaisiin Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen kohdalla nykyisessä 7 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksettavassa laskennallisessa korvauksessa.

Asetuksen 2 §:n 1 momentin mukaan valtion varoista maksetaan nykyisin hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille laskennallista korvausta kotoutumislain 62 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista alle 7-vuotiaasta henkilöstä 948 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä henkilöstä 1 097 euroa vuodessa. 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksetaan mainitun laskennallisen korvauksen lisäksi lisäkorvausta 73 euroa ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta.

Ehdotetaan, että asetuksen 2 §:n 1 momenttia muutetaan siten, että jatkossa valtion varoista maksettaisiin hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille laskennallista korvausta kotoutumislain 62 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista alle 7-vuotiaasta henkilöstä 902 euroa vuodessa, 7–17-vuotiaasta henkilöstä 1 072 euroa vuodessa sekä 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä 1 057 euroa vuodessa. 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä maksettavaan laskennalliseen lisäkorvaukseen ei esitetäisi muutoksia, eli lisäkorvaus olisi jatkossakin 73 euroa ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta.

Asetuksen 2 §:n 2 momentin mukaan valtion varoista maksetaan nykyisin Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle laskennallista korvausta kotoutumislain 62 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista alle 7-vuotiaasta henkilöstä 532 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä henkilöstä 540 euroa.

Asetuksen 2 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että jatkossa valtion varoista maksettaisiin Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle laskennallista korvausta kotoutumislain 62 §:ssä tarkoitetun toiminnan järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista alle 7-vuotiaasta henkilöstä 469 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä henkilöstä 486 euroa vuodessa.

3 §. Laskennallinen erityiskustannuskorvaus Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla.

Kotoutumislain 60 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään kunnalle myönnettävästä valtionosuudesta kotoutumista edistävän monialaisen yhteistyön järjestämiseen. Lailla kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta (706/2026) kyseinen lainkohta kumotaan. Muutoksen tavoitteena on tuoda säästöjä julkiseen talouteen pääministeri Petteri Orpon hallituksen vuoden 2025 budjettiriihen päätösten mukaisesti sekä toteuttaa norminpurkua. Budjettiriihen kirjauksen mukaan asetettuja säästötavoitteita toteutetaan vähentämällä kuntien kotoutumiseen liittyviä velvoitteita lainsäädännöllisten muutosten kautta. Lakimuutoksen vuoksi myös valtioneuvoston asetuksen 3 §:ää ehdotetaan muutettavan.

Monialaisella yhteistyöllä tarkoitetaan eri toimialojen viranomaisten, järjestöjen, yhdistysten, yhteisöjen, säätiöiden, koulutuksen tuottajien, oppilaitosten, palveluntuottajien ja muiden tahojen yhteistyötä. Kotoutumista edistävällä monialaisella yhteistyöllä tarkoitetaan muun muassa osaamiskeskustyyppistä toimintaa. Esimerkiksi suurimmissa kaupungeissa on perustettu monialaisesti ja moniammatillisesti toimivia osaamiskeskuksia maahanmuuttajien työllistymisen edistämiseksi ja nopeuttamiseksi. Lakimuutoksen myötä kunnille ei enää jatkossa myönnettäisi valtionosuutta kotoutumista edistävän monialaisen yhteistyön järjestämiseen.

Kotoutumislain 65 §:n 3 momentin mukaan Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle maksetaan laskennallista korvausta 60 §:ssä tarkoitettuja palveluita vastaavista palveluista aiheutuneista kustannuksista. Korvauksia on voitu maksaa esimerkiksi ohjauksen ja neuvonnan järjestämisestä maakunnassa asuville maahanmuuttajille, kotoutumissuunnitelman laatimisesta ja suunnitelman tarkistamisesta sekä kotoutumista edistävästä monialaisesta yhteistyöstä.

Valtioneuvoston asetuksen 3 §:ssä säädetään Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle kotoutumislain 65 §:n 3 momentin mukaisesti maksettavan laskennallisen erityiskustannuskorvauksen määrästä. Erityiskustannuskorvauksen maksamisen edellytyksenä on, että Ahvenanmaan maakuntaan kuuluva kunta on tosiasiallisesti järjestänyt laissa tarkoitetun palvelun.

Asetuksen 3 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan valtion varoista maksetaan laskennallista korvausta Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalle kotoutumisen edistämisestä annetun maakuntalain 25 §:ssä tarkoitettuun kotoutumista edistävään monialaiseen yhteistyöhön 560 euroa henkilöä kohden. Ehdotetaan, että kyseinen 3 §:n 1 momentin 5 kohta kumotaan asetuksesta.

Lakimuutoksen myötä muille kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille ei jatkossa myönnettäisi kotoutumislain 60 §:n nojalla korvausta monialaisen yhteistyön järjestämisestä, jonka vuoksi myöskään Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille ei voitaisi enää maksaa kyseistä korvausta kotoutumislain nojalla.

4 §. Maksatuksen perusteet.

Valtioneuvoston asetuksen 4 §:ssä säädetään laskennallisen korvauksen maksatuksen perusteista silloin, kun laskennallista korvausta haetaan ja maksetaan ennen asetuksen voimaantuloa olevaan aikaan kohdistuneista korvauksista. Nykyisin voimassa olevan 4 §:n mukaan mikäli kunta tai hyvinvointialue hakee ja sille maksetaan laskennallista korvausta ennen asetuksen voimaantuloa syntyneistä kustannuksista kotoutumislain 70 §:n nojalla, maksetaan voimassa olevan asetuksen

mukaan valtion varoista muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla laskennallista korvausta alle 7-vuotiaasta henkilöstä 2 185 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä 1 496 euroa vuodessa, Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla alle 7-vuotiaasta henkilöstä 2 300 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä 1 760 euroa vuodessa ja hyvinvointialueelle sekä Helsingin kaupungille laskennallista korvausta alle 7-vuotiaasta henkilöstä 115 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä 264 euroa vuodessa. Korvaukset koskevat nykyisessä asetuksessa vuosille 2023 tai 2024 ajoittuvia laskennallisia korvauksia, joita kunta tai hyvinvointialue voi hakea ja sille voidaan maksaa vuoden 2026 loppuun saakka.

Laskennallinen korvaus maksetaan pääsääntöisesti automatisoidun korvausjärjestelmän kautta kuukausittain kunnille, hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle kotoutumislain 2 §:n 3 ja 4 momentin mukaisista henkilöistä. Automatisoidun maksatuksen henkilöpiiriin eivät kuitenkaan kuulu ulkomaalaislain (301/2004) 52 a §:n 2 momentin tai 54 §:n 5 momentin perusteella oleskeluluvan saaneet ihmiskaupan uhrit tai heidän perheenjäsenensä. Lisäksi automatisoidun maksatuksen ulkopuolelle voi jäädä muita kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentin mukaisia henkilöitä, joiden henkilötunnus tai tieto kotikuntamerkinnästä eivät ole ulkomaalaisasioiden asiankäsitelyjärjestelmässä (UMA) tai väestötietojärjestelmässä maksatuksen henkilölistauksen muodostamisen ajankohtana. Kunnat, hyvinvointialueet ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen voivat hakea kyseisistä automatisoidun maksatuksen ulkopuolelle jäävistä ja kotoutumislain 2 §:n 3 tai 4 momentin mukaisista henkilöistä korvauksen erillisellä hakemuksella.

Kotoutumislain 70 §:n mukaan kunnan, hyvinvointialueen ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen on haettava lain mukaisia korvauksia Työllisyys-, kehittämis- ja hallintokeskukselle osoitetulla hakemuksella viimeistään kahden vuoden kuluttua sen kalenterivuoden päättymisestä, jonka aikana tapahtuneesta toiminnasta korvausta haetaan.

Valtioneuvoston asetuksen 4 §:ssä säädettyihin korvausten määriin ehdotetaan tehtäväksi muutoksia. Ehdotetuilla muutoksilla kyseisessä pykälässä säädettyjen takautuvasti vuosilta 2025 ja 2026 haettavien laskennallisten korvausten määrät saatettaisiin vastaamaan kyseisinä vuosina voimassa olleen asetuksen korvausmääriä.

Asetuksen 4 §:ää ehdotetaan muutettavan siten, että mikäli kunta, hyvinvointialue tai Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen hakee ja sille maksetaan laskennallista korvausta vuoden 2026 loppuun mennessä syntyneistä kustannuksista kotoutumislain 70 §:n nojalla, maksettaisiin valtion varoista muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla laskennallista korvausta alle 7-vuotiaasta henkilöstä 2 741 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä 2 052 euroa vuodessa, Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla alle 7-vuotiaasta henkilöstä 3 157 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä 2 609 euroa vuodessa, hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille laskennallista korvausta alle 7-vuotiaasta henkilöstä 948 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä 1 097 euroa vuodessa sekä Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle alle 7-vuotiaasta henkilöstä 532 euroa vuodessa ja 7 vuotta täyttäneestä 540 euroa vuodessa.

Lisäksi ehdotetaan, että asetuksen 4 §:ään *säädetään uusi 2 momentti*, jossa säädettäisiin 18 vuotta täyttäneistä henkilöistä maksettavan lisäkorvauksen määrästä silloin, kun korvauksia haetaan ennen vuoden 2026 päättymistä syntyneistä kustannuksista.

Mikäli kunta tai hyvinvointialue hakee ja sille maksetaan laskennallista korvausta ennen vuoden 2026 loppua syntyneistä kustannuksista kotoutumislain 70 §:n nojalla, maksettaisiin valtion varoista 18 vuotta täyttäneestä henkilöstä ensimmäiseltä täysi-ikäisenä maksettavalta vuodelta laskennallista lisäkorvausta muulle kuin Ahvenanmaan maakuntaan kuuluvalla kunnalla 7 741 euroa sekä hyvinvointialueelle ja Helsingin kaupungille 73 euroa.

3 Ehdotuksen vaikutukset

Esityksen taloudellisia vaikutuksia valtion, kuntien, hyvinvointialueiden ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen talouteen on tarkasteltava osana laskennallisiin korvauksiin kohdistuvien säästöjen kokonaisuutta. Keväällä 2024 julkisen talouden suunnitelmassa (JTS 2025-2028) päätettiin, että 18 vuotta täyttäneiden henkilöiden laskennallista korvausta lasketaan 100 eurolla vuodesta 2027 alkaen. Laskennallisten korvausten tasoa laskettiin myös syksyn 2024 budjettiriihen päätösten mukaisesti määräaikaaisesti vuosina 2025 ja 2026. Vuodesta 2027 alkaen laskennallisiin korvauksiin kohdistuneet määräaikaaiset säästöt päättyvät momentilta 32.50.30, sillä ne toteutuvat jatkossa perustoimeentulotuen korvauksesta luopumisen kautta. Laskennallisen korvauksen kautta kunnille myös kompensoitaisiin vuosina 2027 ja 2028 perustoimeentulotuen korvauksista luopumisesta johtuvat budjettiriihen 2024 päätöksen ylittävät säästöt.

Hallituksen syksyn 2025 budjettiriihessä päätettiin kuitenkin laskennallisiin korvauksiin kohdistuvista lisäsäästöistä vuodesta 2027 alkaen. Nämä säästöt ovat 30 miljoonaa euroa vuoden 2027 tasossa. Lisäksi hallitusohjelman mukaisia 15 miljoonan euron säästöjä kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistamiseen toteutetaan vuonna 2027 osittain (5,173 miljoonaa euroa) laskennallisten korvausten vähentämisen kautta. Laskennallisista korvauksista ei enää vuodesta 2027 alkaen myöskään korvata työvoimakoulutuksena järjestettävän kotoutumiskoulutuksen järjestämistä yli 18-vuotiaille ensimmäisen vuoden ajalta, sillä kotoutumiskoulutuksen rahoitus siirtyy vuodesta 2027 alkaen kokonaisuudessaan osaksi kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta (momentti 28.90.30).

Yksikkökohtaisissa laskennallisissa korvauksissa on siis huomioitu seuraavat laskennallisten korvausten kokonaismäärään liittyvät muutokset:

1. Kotoutumiskoulutuksen rahoituksen siirtyminen osaksi kuntien valtionosuusrahoitusta (-24,813 milj. euroa)
2. Hallitusohjelman kotoutumista ja kielitaitoa edistävien koulutusten uudistamiseen liittyvät laskennallisiin korvauksiin vuonna 2027 kohdistuvat säästöt (-2,273 ja -5,173 eli yhteensä -7,446 milj. euroa)
3. 18 vuotta täyttäneiden henkilöiden laskennallisen korvauksen alentaminen (-1,8 milj. euroa)
4. Hallituksen syksyn 2025 budjettiriihen päätös laskea laskennallisia korvauksia alkaen vuodesta 2027 (-30 milj. euroa)

5. Vuosille 2024-2025 sovittujen määräaikaisten laskennallisten korvausten säästöjen päättymisen
6. Kompensaatio kunnille budjettiriihen säästötavoitteen ylittävästä osasta liittyen perustoimeentulotukeen (+ 9 milj. euroa)
7. Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettava korvaus ihmiskaupan uhrille tämän uhriasemasta johtuvien erityistarpeiden vuoksi järjestettävistä toimenpiteistä ja palveluista (+ 9 519 euroa).

Näiden muutosten taloudellisia vaikutuksia valtiontalouteen, kuntatalouteen ja hyvinvointialueiden talouteen on arvioitu erikseen aihetta koskevissa hallituksen esityksissä (laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 1100/2024 osalta HE 192/2024 vp ja laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta 706/2026 osalta HE 74/2026 vp). Pidemmällä aikavälillä edellä mainitut lakimuutokset tuovat säästöjä valtiontaloudelle ja laskevat kuntien ja hyvinvointialueiden tuloja. Pääosin esityksen taloudelliset vaikutukset aiheutuvat edellä mainituista lakimuutoksista, joissa on tehty muutoksia kotoutumislain mukaiseen rahoitukseen. Mainituissa esityksissä on myös kuvattu muutosten aiheuttamia taloudellisia vaikutuksia. Tämän lisäksi tällä esityksellä on taloudellisia vaikutuksia johtuen hallituksen päättämistä säästöistä kotoutumisen edistämisen rahoitukseen, joita toteutetaan tekemällä tasoleikkaus kunnille, hyvinvointialueille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettavaan laskennalliseen korvaukseen.

Esityksen seurauksena laskennallisen korvauksen taso eri kohderyhmille ei muutu merkittävästi vuoden 2026 tasoon nähden, sillä määräaikaisten säästöjen päättymisen sekä kunnille maksettava kompensaatio nostavat korvausten määrää. Esityksen taloudelliset vaikutukset eivät siis suoraan näy laskennallisten korvausten määrän muutoksen kautta. Muutos näkyy kuitenkin sitä kautta, että laskennalliset korvaukset eivät palaa määräaikaisten säästöjen päättymisestä huolimatta aiemmalle tasolle hallituksen syksyn 2025 lisäsäästöjen takia. Laskennallisten korvausten tasoon vaikuttaa myös se, että kuntien vastuu momentin 32.50.30 piirissä olevien henkilöiden perustoimeentulotuen rahoituksesta kasvoi merkittävästi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 29 §:n muuttamisesta annetulla lailla (1105/2024), joka annettiin kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta annetun lain (1100/2024) yhteydessä.

Laskennallista korvausta saa käyttää ainoastaan talousarvion momentin 32.50.30 (Valtion korvaukset kotoutumisen edistämisestä) käyttötarkoituksen mukaisiin toimiin. Kotoutumislaisissa säädetään kotoutumista edistävästä palveluista, joista laskennallista korvausta maksetaan. Tasoleikkauksen vaikutus kuntien, hyvinvointialueiden ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen talouteen on sidoksissa siihen, missä määrin ne pystyvät vähentämään kotoutumisen edistämiseen kohdentuvia menojaan. Mikäli kotoutumisen edistämisen palveluita pystytään vähentämään riittävästi, esityksellä ei olisi merkittäviä taloudellisia vaikutuksia kuntien, hyvinvointialueiden ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen talouteen. On kuitenkin hyvin epätodennäköistä, että kotoutumisen edistämisen kustannukset vähenisivät tasoleikkausta vastaavasti, jolloin esitys vaikuttaisi kuntien, hyvinvointialueiden ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaisen talouteen heikentävästi.

Taulukossa 1 on tarkasteltu laskennallisen korvauksen määrää eri kategorioissa vuosina 2026 ja 2027. Koska kevään 2024 kehysriihessä päätetty 1,8 miljoonan euron leikkaus kohdistuu ainoastaan yli 18-vuotiaisiin, on 7–17-vuotiaille muodostettu uusi kategoria tasoleikkauksen oikein kohdentamiseksi. Koska kompensatiota maksetaan ainoastaan Manner-Suomen kunnille, nousevat Manner-Suomen kunnille maksettavat laskennalliset korvaukset hieman vuoteen 2026 verrattuna, mutta hyvinvointialueille, Ahvenanmaan maakuntaan kuuluville kunnille ja Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomaiselle maksettavat korvaukset puolestaan laskevat hieman. Kunnille maksettava korvaus 18 vuotta täyttäneistä ensimmäisen vuoden osalta laskee merkittävästi, mikä johtuu kotoutumiskoulutuksen määrärahojen siirrosta kuntien valtionosuusjärjestelmään. Kotoutumiskoulutuksen toteuttamiseen tarkoitettu summa ei kuitenkaan kokonaisuudessaan vähene, mutta jakautuu jatkossa kunnille eri tavoin osana kuntien peruspalvelujen valtionosuusrahoitusta. Koska valtionosuusjärjestelmässä huomioidaan vieraskielisten osuus, kohdentuu jatkossa kotoutumiskoulutuksen rahoituksesta suurempi osuus suuriin kuntiin ja pääkaupunkiseudulle.

Taulukko 1. Laskennallisten korvausten määrät (euroa) eri maksukategorioissa vuosina 2026 ja 2027.

	2026	2027
Kunta, alle 7 v	2 741	3 007
Kunta, 7–17 v	2 052	2 252
Kunta, 18 v täyttänyt v 1. vuosi.	9 793	2 816
Kunta, 18 v täyttänyt 2. vuodesta alkaen	2 052	2 167
Hyvinvointialue, alle 7 v	948	902
Hyvinvointialue, 7–17 v	1 097	1 072
Hyvinvointialue, 18 v täyttänyt v 1.vuosi	1 170	1 130
Hyvinvointialue, 18 v täyttänyt v 2. vuodesta alkaen	1 097	1 057
Ahvenanmaan maakunnan kunta, alle 7 v	3 157	2 589
Ahvenanmaan maakunnan kunta, 7–17 v	2 609	2 597
Ahvenanmaan maakunnan kunta, 18 v täyttänyt v 1. vuosi	2 685	2 655
Ahvenanmaan maakunnan kunta, 18 v täyttänyt 2. vuodesta alkaen	2 609	2 579
Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen, alle 7 v	532	469
Ahvenanmaan maakunnan terveys- ja sairaanhoitoviranomainen, 7 v täyttänyt	540	486

Esityksellä ei voida arvioida olevan välittömiä vaikutuksia maahanmuuttajien toimeentuloon, koska laskennallisia korvauksia ei makseta maahanmuuttajille. Esityksellä voi kuitenkin olla välillisiä vaikutuksia maahanmuuttajien ja erityisesti pakolaistaustaisten henkilöiden kotoutumisen edistämiseen. Viranomaisten kotoutumista edistävän rahoituksen tarkoituksena on varmistaa niiden lakisääteisten tehtävien hoitaminen, mukaan lukien kotoutumislain edellyttämien palveluiden järjestäminen alueella olevaa palvelutarvetta vastaavasti. Lakisääteisten tehtävien karsimisella on kuitenkin maahanmuuttajien palveluihin vaikutuksia, joita on arvioitu hallituksen esityksessä kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi.

4 Asian valmistelu

Asetuksen muutosta koskeva esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

5 Lausuntopalaute

[Täydennetään lausuntokierroksen jälkeen.]

6 Voimaantulo

Ehdotetaan, että asetus tulee voimaan 1.1.2027.